

Н. О. Петренко,

д. е. н., професор, професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,

Уманський національний університет садівництва

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0922-8389>

О. А. Поліщук,

к. пед. н., доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін,

Уманський національний університет садівництва

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6053-1060>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.13.41

СПЕЦИФІКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ

N. Petrenko,

Doctor of Economic Sciences, Professor,

Professor of the Department of Tourism, Hotel and Restaurant Business, Uman National University of Horticulture

O. Polishchuk,

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Social Sciences, Humanities and Law, Uman National University of Horticulture

SPECIFICS OF LEGAL REGULATION IN THE HOSPITALITY SECTOR

У статті проведено дослідження стосовно специфіки правового регулювання сфери гостинності. Зазначено, що розвиток готельного бізнесу, як однієї зі складових сфери туризму, викликав потребу у вивченні специфіки правового регулювання процесів реалізації послуг гостинності. Указано, що рівень конкурентоспроможності сфери готельних послуг перебуває у прямій залежності від державного регулювання даної галузі, нормативних актів, методів і форми відповідності умовам сучасності. Проаналізовано нормативно-правовий базис, яким регулюються правовідносини при реалізації готельних послуг. Встановлено, що основним правовим актом, що регулює діяльність у сфері готельного бізнесу є Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг. Указано, що ключовими об'єктами нормативно-правового регулювання в діяльності підприємств сфери гостинності є технології виробництва, організації та реалізації надання готельних, ресторанних і туристичних послуг за різними напрямками. Визначено ключові дефініції учасників правовідносин готельних послуг. Проведено аналіз ознак класифікації готелів на номерного фонду. Розглянуто основні принципи реалізації Договору про надання готельних послуг. У підсумку зазначено, що, правові аспекти регулювання сфери гостинності формуються на основі державної політики в галузі, сукупності законодавчої, нормативно-правової та технічної документації тощо. А тому, базовим підґрунтям для реалізації принципів правового реагування в даній галузі має стати удосконалена державна правова політика з розвитку готельного бізнесу як однієї зі складових сфери послуг.

The article conducts a research on the specifics of legal regulation of the hospitality sector. It is noted that the development of the hotel business as one of the components of the tourism sector has caused the necessity to study the specifics of legal regulation of the processes of sales of hospitality

services. It is stated that the level of competitiveness of the hotel services sector is directly dependent on the State regulation of this industry, regulatory acts, methods and forms of its compliance with the modern conditions. The article analyses the regulatory framework by which legal relations in the course of sales of hotel services are regulated. It is established that the main regulatory act in the field of hotel business is the Rules for the use of hotels and similar facilities for accommodation and provision of hotel services. It is indicated that the key objects of regulatory and legal regulation in the activities of hospitality enterprises are technologies for the production, organisation and implementation of hotel, restaurant and tourist services in a variety of areas. The key definitions of participants of legal relations in hotel services are defined. An analysis of the features of classification of hotels and the fund of rooms has been carried out. The article examines the major principles of implementation of the Hotel Services Agreement. In conclusion, it is noted that the legal aspects of hospitality regulation are formed in accordance with the state policy in the industry, a combination of legislative, regulatory and technical documentation, etc. It is indicated that the State policy regarding the development of the hospitality industry and regulation of the main aspects of economic activity in the hotel business, as its component, should be aimed at improving the quality indicators of performance. However, at present, some legal acts have to be revised and improved due to the dynamism of the hospitality industry. Therefore, an improved state legal policy on the development of the hotel business as one of the components of the service sector should become the basic basis for implementing the principles of legal responsiveness in this area.

Ключові слова: готель, послуга, гостинність, закон, право, захист споживачів.

Key words: hotel, service, hospitality, law, right, customer protection.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Стрімкий розвиток туристичної галузі у світі у доквідний період, і як наслідок динамічність розвитку готельного бізнесу, як однієї зі складових сфери туризму, викликав потребу у вивченні специфіки правового регулювання процесів реалізації послуг гостинності. Рівень конкурентоспроможності сфери готельних послуг перебуває у прямій залежності від державного регулювання даної галузі, нормативних актів, методів і форм її відповідності умовам сучасності.

"Докорінні причини проблем політико-правової сфери, що негативно впливають на розвиток туристичної галузі в Україні, криються у недосконалості законодавчого регулювання та відсутності ефективної державної політики, що повинна проводитися державними інституціями, спираючись на нормативно-правову базу. Тобто проблеми законодавчого та державного регулювання між собою пов'язані, та спричиняють їх загострення, доповнюючи одна одну" [1, с. 258]. Зважаючи на вказане, дослідження питання стосовно особливостей правового регулювання у сфері гостинності, особливо щодо надання готельних послуг, є актуальним та потребує детального аналізу та критичного осмислення.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженням питання розвитку готельного бізнесу, зокрема й правових аспектів діяльності у даній сфері, присвячено чимало праць українських науковців. Так, автори Байлик С.І. і Писаревський І.М. вказують, що "Розвиток готельного господарства вимагає створення певного сприятливого правового регулювання... Але наразі, з урахуванням міжнародних вимог до якості по-

слуг готельного господарства потребують оновлення численні галузеві нормативні документи [2, с. 22—23]. Левицька І.В., Корж Н.В. та Онищук Н.В. зазначають, що "Успішний розвиток готельного господарства неможливий без підготовки нормативних актів, необхідних для налагодження ринкового механізму діяльності галузі" [3, с. 60]. Колесніченко А.С. визначено, що "метою регулювання діяльності готелів виступає гармонізація відносин між споживачем (клієнтом) і виробником послуг (суб'єктом надання готельних послуг), спрямована на узгодження інтересів споживача, виробника та суспільства і створення сприятливих умов для розвитку підприємств готельного господарства через продукування нормативно-правових актів" [4, с. 41]. "Пріоритетом розвитку готельного бізнесу в сучасних умовах є: удосконалення, покращення існуючих та будівництво нових сучасних готелів, підвищення якості обслуговування, покращення якості послуг, що надаються, забезпечення функціонування готелів відповідно до існуючої нормативно-правової бази" — зазначають Штома Є. та Мельник Л. [5, с. 145]. Папп В.В. вважає, що "Держава як основний регулятор повинна сформувати дійовий структурний механізм і нормативну базу для забезпечення необхідних системних умов для формування ресурсної бази, спрямованих на забезпечення сталого розвитку ринку готельних послуг [6, с. 211].

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Аналіз праць науковців та дослідників сфери гостинності дав змогу констатувати факт того, що теоретичні положення та практичні рекомендації, висвітлені у їх працях, сформували теоретико-практичний базис у вивченні питань розвитку та діяльності підприємств го-

тельного бізнесу. Однак, питання щодо специфіки правового регулювання у сфері гостинності наразі є малодослідженими, а тому, потребують додаткового вивчення.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження полягає в аналізі специфіки правового регулювання сфери гостинності, зокрема вивчення нормативно-правового базису, яким регулюються відносини між готельєром та туристом при реалізації готельних послуг. Зважаючи на мету, ключовими завданнями дослідження є: вивчення правових документів, що регулюють правовідносини у сфері гостинності; розгляд ключових принципів надання готельних послуг; аналіз правових методів регулювання розвитку готельного господарства та об'єктів нормативно-правового регулювання підприємств сфери гостинності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Підґрунтям для правового регулювання сфери гостинності в Україні є законодавча база, яку формують нормативні-правові документи — Конституція України, Цивільний кодекс України, Господарський Кодекс України, Податковий кодекс України, Закони України: "Про туризм", "Про захист прав споживачів", "Про ліцензування видів господарської діяльності", "Про страхування", "Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України" тощо; та регулятивні акти — накази, правила та положення, стандарти, зокрема: Наказ "Про затвердження Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг"; Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Правил перетинання державного кордону громадянами України"; Порядок встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення; ДСТУ 4268:2003 Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги; ДСТУ 4269:2003 Послуги туристичні. Класифікація готелів; ДСТУ 4527:2006 Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення та інші.

Ключовими об'єктами нормативно-правового регулювання в діяльності підприємств сфери гостинності виступають технології виробництва, організації та реалізації надання готельних, ресторанних і туристичних послуг за різними напрямками, що охоплюють широкий спектр питань (від термінологічної основи і часових нормативів до методологічної основи формування готельного, ресторанного чи туристичного продукту [7]. "До правових методів регулювання розвитку готельного господарства належить розроблення та вдосконалення нормативно-правової бази в цій сфері: законів та інших законодавчих актів, системи стандартизації, сертифікації та категоризації готелів, загальнодержавних і регіональних програм розвитку готельного бізнесу тощо. Основною метою розробки таких законодавчих актів є регламентація правових, економічних та організаційних основ створення й подальшого функціонування підприємств готельного бізнесу" [3, с. 63].

Основним правовим актом, що регулює діяльність у сфері готельного бізнесу є Правила користування го-

телями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг, затверджені Наказом Державної туристичної адміністрації України № 19 від 16.03.2004 р. зі змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства культури і туризму № 46 (з 1048-09) від 19.10.2009 р. та № 43 (з 1009-10) від 18.10.2010 р. "Ці Правила регламентують основні вимоги щодо користування готелями та аналогічними засобами розміщення усіх форм власності, що здійснюють діяльність на території України у сфері надання послуг розміщення (готельних послуг) споживачам, і регулюють відносини між споживачами (фізичними особами, які проживають у готелях або мають намір скористатися готельними послугами) та готелями, виконавцями цих послуг" [8].

У загальних положеннях вищезазначеної Постанови розкриваються такі поняття, як бронювання, час заїзду та виїзду, замовник, споживач. Ці поняття містять обов'язкові вимоги щодо обслуговування, які повинні у доступній формі доводитися до виконавця.

Головною ознакою готельних послуг є нерозривність виробництва і споживання, невідчутність мінливості, відсутність права власності на послуги тощо. Зважаючи на те, що одержувач (користувач / споживач / турист) послуг гостинності є більш уразливою стороною по відношенню до виконавця, то положення Правил готельних послуг містять низку норм, що забезпечують захист інтересів саме споживачів. Отже, Правилами користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг регулюються права та обов'язки між надавачем та одержувачем (користувачем / споживачем / туристом) послуг гостинності, підстави та порядок пред'явлення претензій, відповідальність за порушення обов'язків, заподіяння шкоди та інші умови.

Згідно Закону України "Про туризм", для того щоб гарантувати рівень і якість сервісу та безпеку розміщення гостей усі засоби розміщення мають отримати Свідоцтво про класифікацію [9]. Свідоцтво видається на певний термін, по закінченню якого заклад розміщення має підтвердити виданий раніше рівень. "Згідно з абзацом 2 п. 11 Порядку встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 № 803, Свідоцтво про встановлення готелю відповідної категорії видається не більше як на три роки або за наявності в готелі системи управління якістю не більше як на п'ять років. Форму Свідоцтва про встановлення категорії готелю затверджено наказом Міністерства інфраструктури від 23.01.2012 № 28, зареєстрованого в Мін'юсті 06.02.2012 за № 177 / 20490 (зі змінами)" [10; 11; 12].

Вато зазначити, що в Україні готелі класифікуються за системою зірок (*). Відповідно до п. 4 Порядку встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання), який затверджено постановою Кабміну України від 29.07.2009 № 803, готелям встановлюються такі категорії: "п'ять зірок", "чотири зірки", "три зірки", "дві зірки" та "одна зірка" [11].

Завдяки класифікації споживач, перед вибором місця відпочинку, ознайомлюється інформацією про

відповідність об'єкта індустрії гостинності, передбаченій категорії. Класифікація за зірками (*) поширюється на такі види засобів розміщення, як: готель, курортний готель, апарт-готель, комплекс апартаментів, мотель, хостел, база відпочинку, замиський готель.

Відповідно до ч.3 ст. 19 Закону України "Про туризм" види категорій об'єктів туристичної інфраструктури, порядок їх встановлення та зміни, а також порядок доведення до споживачів інформації про вид об'єкта туристичної інфраструктури та про вид його категорії визначаються Кабінетом Міністрів України. Так, постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 № 803 затверджено Порядок встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) [11]. Відповідно до ч. 4 ст. 19 Закону України "Про туризм" встановлення категорій об'єктів туристичної інфраструктури (готелів, інших об'єктів, призначених для надання послуг з розміщення, закладів харчування, курортних закладів тощо) здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері туризму та курортів..." [9; 10].

Окрім класифікації у готелях ще визначається категоризація готельних номерів: Номери вищої категорії Сюїт (Suite), апартамент (Apartment), люкс (Lux), джуніор сюїт (Junior suite), номер-студія (Studio), стандартні номери різних категорій.

Зірковість та категоризація номерного фонду дає змогу визначити рівень конкурентоспроможності готелю та його привабливість порівняно з іншими закладами індустрії гостинності.

Відповідно до ст. 22 Закону України "Про туризм" відносини з надання готельних послуг, що виникають між виконавцем готельних послуг і туристом, визначаються цивільно-правовим договором з оплатного надання послуг — договором на готельне обслуговування. Сторонами договору про надання готельних послуг є виконавець (готель або інший суб'єкт, що надає послуги з розміщення) та замовник або споживач [13].

Згідно абзацом 3 п. 1.3 Наказу Державної туристичної адміністрації України від 16.03.2004 року № 19 "Про затвердження Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг", готель — підприємство будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, що складається із шести і більше номерів та надає готельні послуги з тимчасового проживання з обов'язковим обслуговуванням [13].

Абзацом 4 п. 1.3 Правил "аналогічні засоби розміщення" визначено як — підприємства будь-якої організаційно-правової форми власності, що складаються з номерів і надають обмежені готельні послуги, включно з щоденним заправлінням ліжок, прибиранням кімнат та санвузлів [8].

Замовник — фізична або юридична особа, в тому числі суб'єкт туристичної діяльності, яка укладає відповідний договір на надання готельних послуг від імені та на користь споживача та здійснює оплату за цим договором (надає гарантії щодо оплати за цим договором) (абз.6 п. 1.3.Правил) [8].

Споживач — фізична особа, яка купує, замовляє, використовує або має намір придбати чи замовити товари, роботи, послуги для власних (побутових) потреб (абз.5 п. 1.3. Правил) [8].

"За договором на готельне обслуговування одна сторона (готель або інший суб'єкт, що надає послуги з розміщення) зобов'язується за дорученням іншої сторони (проживаючого) надати послуги по тимчасовому проживанню (ночівлі) у спеціально обладнаному жилому приміщенні (номері), виконати або організувати виконання інших визначених договором на готельне обслуговування послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням, а проживаючий зобов'язується сплатити за ці послуги встановлену плату" [13].

До відносин за договором на готельне обслуговування застосовуються норми Цивільного кодексу (ст. 633, 638) [14], Закон України "Про захист прав споживачів" [15] та інші нормативно-правові акти, прийняті відповідно до них.

"Готель або інший суб'єкт, що надає послуги з розміщення, зобов'язаний до укладення договору надати необхідну і достовірну інформацію про послуги з готельного обслуговування, їх види і особливості, про порядок і терміни оплати послуг готелю та надати проживаючому на його прохання інші пов'язані із договором і відповідним готельним обслуговуванням відомості, а також іншу інформацію, передбачену законодавством про захист прав споживачів" [13].

Отже, договір про надання готельних послуг є консенсуальним документом, оскільки вважається укладеним сторонами з моменту узгодження істотних умов. Предмет договору на надання готельних послуг — надання виконавцем готельного номера для тимчасового розміщення, а також основні та додаткові послуги, що надаються замовнику. Правила надання готельних послуг свідчать про те, що виконавець зобов'язаний довести до відома споживача інформацію про всі послуги, що входять у вартість номера, і повідомити про перелік додаткових платних послуг.

"Договір на готельне обслуговування укладається як шляхом укладення письмового договору, так і шляхом прийняття готелем заявки на бронювання за допомогою поштового, телефонного чи іншого зв'язку, що дозволяє достовірно встановити особу, від якої надходить заявка. У разі прийняття заявки договір на готельне обслуговування вважається укладеним з моменту отримання підтвердження готелю про прийняття замовлення та вказівки можливого початку надання готельного обслуговування з визначеного часу. При цьому за своєю суттю подання заявки на бронювання за допомогою поштового, телефонного чи іншого зв'язку та підтвердження виконавця про прийняття замовлення є також вчиненням його у письмовій формі. Такий висновок можна зробити зі змісту ст. 207 Цивільного Кодексу України [14], згідно якої правочин вважається таким, що вчинений у письмовій формі, якщо його зміст, якщо його зміст зафіксований в одному або кількох документах, у листах, телеграмах, якими обмінялися сторони, або надсилалися ними до інформаційно-телекомунікаційної системи, що використовується сторонами. У разі якщо зміст правочину зафіксований у кількох документах, зміст такого правочину також може бути зафіксовано шляхом посилання в од-

ному з цих документів на інші документи, якщо інше не передбачено законом. Правочин вважається таким, що вчинений у письмовій формі, якщо воля сторін виражена за допомогою телетайпного, електронного або іншого технічного засобу зв'язку.

Ст. 9 Міжнародної готельної конвенції щодо укладання контрактів власниками готелів та турагентами (International Hotel Convention on the conclusion of contracts by hotel owners and travel agents), що розроблена прийнята 01.01.1975 р. Всесвітньою туристичною організацією (UNWTO) [16], визначено, що початком укладення готельного контракту визначається направлення турагентом на адресу власника готелю запиту на бронювання готельних послуг. Виходячи з вказаного, під процесом бронювання можна безпосередньо розуміти процес замовлення готельних послуг туристом, тобто укладання договору на готельне обслуговування.

Послуги за Договором на надання готельних послуг, згідно Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг, передбачають оплату. Це означає, що сторона, яка надає послугу, повинна отримати плату за виконання своїх обов'язків. Оплата надається або за взаємною згодою двох сторін перед фактом надання послуг (передоплата), або на момент заїзду в готель (факт-оплата). Пунктом 3.4 Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг [8], передбачено, що "готель має право застосовувати вільні ціни і тарифи, та систему знижок на всі послуги, що надаються, за винятком тих, щодо яких здійснюється державне регулювання цін та тарифів. Ціна номера (місця), вартість додаткових послуг, у т.ч. бронювання, встановлюються готелем самостійно. Форма оплати визначається договором між споживачем/ замовником та готелем. Готель може застосовувати добову або погодинну оплату готельних послуг. Згідно п. 3.5. Правил готель самостійно визначає перелік основних послуг, які входять у ціну номера [8; 13].

Оскільки договір про надання готельних послуг носить двосторонній характер, то права виконавця відповідають обов'язкам замовника, і навпаки. Якщо будь-яка зі сторін не виконує умови договору, то вона може бути притягнена до цивільно-правової відповідальності. Тобто, якщо виконавець після укладення договору не виконав свої зобов'язання щодо інформування замовника, то клієнт, згідно п. 4.2. Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг [8], в односторонньому порядку може відмовитися від договору про надання готельних послуг і зажадати сплаченої суми та інших збитків, понесених ним у зв'язку з неналежним наданням готельних послуг. Разом з тим, абзацом 2 п. 4.13 Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг [8], визначено, що якщо споживач під час перебування в готелі порушував правила проживання, то готель має право відмовити у поселенні або розірвати договір (здійснити виселення).

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

За останні роки сфера гостинності в Україні еволюціонувала і трансформувалася. На зміну стандарт-

ному готельному продукту "проживання та харчування" прийшли комплексні, ретельно продумані продукти, орієнтовані на клієнта, його інтереси та унікальні потреби; вимоги до персоналу перестали обмежуватися приємним зовнішнім виглядом і знанням іноземної мови; матеріально-технічна база готелів зазнала значних технічних і технологічних перетворень. Усе це, безумовно, не тільки позначається на векторі та швидкості розвитку індустрії гостинності, а й вимагає перегляду й удосконалення нормативно-правової бази, яка є підґрунтям для ведення будь-якого виду економічної діяльності.

Варто зазначити що, правові аспекти регулювання сфери гостинності формуються на основі державної політики в галузі, сукупності законодавчої, нормативно-правової та технічної документації тощо. Політика держави щодо розвитку індустрії гостинності та регулювання основних аспектів господарської діяльності у сфері готельного бізнесу, як її складової, повинна бути спрямована на поліпшення якісних показників функціонування. Але наразі, деякі правові акти, у зв'язку з динамізмом розвитку індустрії гостинності, потребують перегляду й удосконалення. А тому, базовим підґрунтям для реалізації принципів правового реагування в даній галузі, має стати удосконалена державна правова політика з розвитку готельного бізнесу як однієї зі складових сфери послуг. Тому, подальші наукові дослідження повинні бути спрямовані у напрямку удосконалення принципових засад державної правової політики у сфері гостинності.

Література:

1. Черниш І.В. Проблеми нормативно-правового регулювання розвитку туристичної галузі в Україні та її регіонах. Соц.-ек. проблеми сучас. періоду України. 2014. Вип. 5 (109). С. 257—266.
2. Байлик С.І., Писаревський І.М. Організація готельного господарства. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 329 с.
3. Левицька І.В., Корж Н.В., Онищук Н.В. Готельна справа. К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т; Вінниця: ПП "ТД"Едельвейс і К", 2015. 580 с.
4. Колесніченко А.С. Нормативно-правове регулювання та державна підтримка розвитку готельної індустрії як інституту туризму. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип. 23. С. 37—42.
5. Штома Є. Готельне господарство України: сучасні тенденції розвитку. Практика та перспективи розвитку еногастрономічного туризму: світовий досвід для України. Мат.-ли міжн. наук.-практ. онлайн конф., 17 травня 2018 р. К.: НУХТ, 2018. С. 144—147.
6. Папп В.В. Роль готельного господарства у розвитку туризму в регіоні. Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.: Економіка. 2015. Вип. 2 (46). С. 207—212.
7. Гончар Л.О., Бесяк А.О. Нормативно-правове регулювання діяльності підприємств готельно-ресторанного і туристичного бізнесу. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 26. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-26-3. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/332/317> (дата звернення: 19.06.2023).

8. Правила користування готелями й аналогічними закладами розміщення та надання готельних послуг. Наказ Державної туристичної адміністрації України від 16.03.2004 р. №19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04#Text> (дата звернення: 19.06.2023).

9. Про туризм. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 31, ст. 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 19.06.2023).

10. Відповіді на запитання суб'єктів туристичної діяльності, що надають послуги з тимчасового розміщення (проживання). Міністерство економіки України. Інформаційний ресурс. 2023. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=cec41fa0-4201-46ce-a354-45b55711a18a&title=VidpovidNaZapitanniaSubktivTuristichnoiDiialnosti-SchoNadaiutPoslugiZTimchasovogoRozmischennia-prozhivannia>— (дата звернення: 19.06.2023).

11. Про затвердження Порядку встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання). Постанова Кабінету міністрів України від 29.07.2009 р., № 803. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/803-2009-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.06.2023).

12. Деякі питання встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання). Наказ Міністерства інфраструктури України від 17.11.2022 р., № 858. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1527-22#n10> (дата звернення: 19.06.2023).

13. Договір у сфері надання готельних послуг. WikiLegalAid. 2022. URL: <https://wiki.legalaid.gov.ua> (дата звернення: 19.06.2023).

14. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003, №№ 40—44, ст.356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 19.06.2023).

15. Про захист прав споживачів. Закон України. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 30, ст.379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 19.06.2023).

16. International Hotel Convention on the conclusion of contracts by hotel owners and travel agents. UNWTO. 2023. URL: <https://regulation.gov.ua/documents/id209961> (дата звернення: 19.06.2023).

References:

1. Chernysh, I.V. (2014), "Problems of regulatory and legal regulation of the development of the tourism industry in Ukraine and its regions", *Sots.-ek. problemy suchas. periodu Ukrainy*, vol. 5(109), pp. 257—266.

2. Bajlyk, S.I. and Pysarevs'kyj, I.M. (2015), *Orhanizatsiia hotel'noho hospodarstva [Organization of the hotel business]*, KhNUMH im. O. M. Beketova, Kharkiv, Ukraine.

3. Levyts'ka, I.V., Korzh, N.V. and Onyschuk, N.V. (2015), *Hotel'na sprava [Hospitality industry]*, Kyiv.nats.torh.-ekon.un-t, Kyiv; PP "TD"Edel'vejs i K", Vinnytsia, Ukraine.

4. Koliesnichenko, A.S. (2017), "Regulatory and legal regulation and state support for the development of the

hotel industry as a tourism institution", *Prychornomors'ki ekonomichni studii*, vol. 23, pp. 37—42.

5. Shtoma, Ye. (2018), "Hotel industry of Ukraine: current development trends", *Mat-ly mizhn. nauk.-prakt. onlajn konf. [Proc. of the Int. Scient. and pract. online conf.]*, NUKhT, Kharkiv, Ukraine, pp. 144—147.

6. Papp, V.V. (2015), "Role of the hotel industry in the development of tourism in the region", *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Ser.: Ekonomika*, vol. 2 (46), pp. 207—212.

7. Honchar, L.O. and Beliak, A.O. (2021), "Regulatory and legal regulation of hotel, restaurant and tourism businesses", *Ekonomika ta suspil'stvo*, [Online], vol. 26, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/332/317> (Accessed 19 June 2023).

8. State Tourism Administration of Ukraine (2004), "Rules for the use of hotels and similar accommodation facilities and provision of hotel services", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04#Text> (Accessed 19 June 2023).

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (1995), The Law of Ukraine "About tourism", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 19 June 2023).

10. Ministry of Economy of Ukraine (2023), "Answers to questions from tourism entities providing temporary accommodation services", available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=cec41fa0-4201-46ce-a354-45b55-711a18a&title=VidpovidNaZapitanniaSubktivTuristichnoiDiialnosti-SchoNadaiutPoslugiZTimchasovogoRozmischennia-prozhivannia>— (Accessed 19 June 2023).

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2009), Resolution "On Approval of the Procedure for Establishing Categories for Hotels and Other Facilities Intended to Provide Temporary Accommodation Services", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/803-2009-%D0%BF#Text> (Accessed 19 June 2023).

12. Ministry of Infrastructure of Ukraine (2022), "Some issues of establishing categories for hotels and other facilities intended for the provision of temporary accommodation (lodging) services", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1527-22#n10> (Accessed 19 June 2023).

13. WikiLegalAid (2022), "Agreement in the field of hotel services", available at: <https://wiki.legalaid.gov.ua> (Accessed 19 June 2023).

14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), "The Civil Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (Accessed 19 June 2023).

15. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine "On the protection of consumer rights", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (Accessed 19 June 2023).

16. UNWTO (2023), "International Hotel Convention on the conclusion of contracts by hotel owners and travel agents", available at: <https://regulation.gov.ua/documents/id209961> (Accessed 19 June 2023).

Стаття надійшла до редакції 19.06.2023 р.